

KOMISJONI TEATIS

EÜ asutamislepingu artikli 228 kohaldamine**I. Sissejuhatus**

1. Võimalus määrata liikmesriigile kohtuotsuse täitmata jätmise eest rahalisi karistusi sätestati Maastrichti lepingus, mille tulemusena muudeti EÜ asutamislepingu endist artiklit 171 (nüüd artikkel 228) ja Euratomi lepingu artiklit 143¹.
2. 1996. aastal avaldas komisjon selle sätte kohaldamist käsitleva esimese teatise². 1997. aastal avaldas komisjon teise teatise, milles käsitleti põhjalikumalt trahvide arvutamise meetodit³. 2001. aastal võttis komisjon vastu siseotsuse ajalise koefitsiendi kindlaksmääramise kohta trahvi arvutamisel⁴. Euroopa Ühenduste Kohus on vahepeal artikli 228 alusel teinud kolm kohtuotsust⁵. Kohus on kinnitanud 1996. ja 1997. aastal kehtestatud kriteeriume⁶.
3. Käesoleva teatisega asendatakse 1996. ja 1997. aasta teatised. Suur osa nende sätetest võetakse üle, kuid lisaks sellele on arvesse võetud vahepealset kohtupraktikat, eelkõige seoses põhisumma ja proportsionaalsuse põhimõttega. Ka korrigeeritakse rahaliste karistuste arvutamise meetodit ning see viiakse kooskõlla liidu laienemisega.
4. Artiklis 228 ette nähtud karistuste määramise kohta teeb lõppotsuse Euroopa Kohus, kes on selles valdkonnas ainupädev. Komisjoni kui põhilepingute täitmise järele valvaja roll on enne otsuse tegemist siiski väga oluline, kuna tema ülesanne on algatada artiklis 228 ette nähtud menetlus ning anda vajaduse korral asi Euroopa Kohtusse, ettepanekuga kohaldada põhisummat ja/või kindlasummalist trahvi.

Läbipaistvuse tagamiseks esitab komisjon alljärgnevalt kriteeriumid, millest ta kavatses lähtuda kohtule karistussummade kohta ettepaneku tegemisel (vastavalt konkreetsele juhtumile). Komisjon märgib, et nii kriteeriumide valimisel kui ka kohaldamisel juhindutakse vajadusest tagada ühenduse õiguse tõhus kohaldamine.

¹ Kõiki käesoleva teatise viiteid EÜ asutamislepingu artiklile 228 tuleb käsitleda ka kui viiteid Euratomi lepingu artiklile 143, kuna artiklid on identsed.

² EÜT C 242, 21.8.1996, lk 6.

³ EÜT C 63, 28.2.1997, lk 2.

⁴ Vt dok. PV(2001)1517/2, 2. aprill 2001. Vt käesoleva teatise punkti 17.

⁵ 4. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas nr C-387/97, *komisjon v. Kreeka*, EKL 2000, lk I-5047; 23. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-278/01, *komisjon v. Hispaania*, EKL 2003, lk I-14141 ja 12. juuli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-304/02, *komisjon v. Prantsusmaa* (EKL-s avaldamata).

⁶ Vt eelkõige aasta otsus kohtuasjas nr C-387/97, *komisjon v. Kreeka*, punktid 84–92.

5. Võttes arvesse allpool toodud eeskirjade ja üldkriteeriumide kohaldamist üksikjuhtumite suhtes ning Euroopa Kohtu kohtupraktikat, töötab komisjon tulevikus käesoleva teatise alusel välja asjaomase poliitika. Kuna rahalise karistuse määramisel tuleb alati lähtuda konkreetsetest asjaoludest, jätab komisjon oma otsustusõiguse raames endale võimaluse neid eeskirju ja üldkriteeriume põhjendatud üksikjuhtudel, sealhulgas põhisumma määramisel, mitte kohaldada.

II. Üldpõhimõtted

6. Karistuse määramisel tuleb lähtuda selle eesmärgist – tagada ühenduse õiguse tõhus kohaldamine. Komisjon leiab, et see peab rajanema kolmel põhikriteeriumil:

- *rikkumise raskus,*
- *rikkumise kestus,*
- *vajadus tagada karistuse hoiatav toime, et rikkumine ei korduks.*

7. Karistused, mida komisjon Euroopa Kohtult taotleb, peavad olema liikmesriikide jaoks etteaimatavad ja arvutatud sellise meetodi alusel, kus on korraga arvesse võetud nii proportsionaalsuse kui ka liikmesriikide võrdse kohtlemise põhimõtet. Ka peab meetod olema selge ja ühtne, sest komisjonil tuleb määratud summa suurust kohtule põhjendada.

8. Karistuse tõhususe seisukohast on oluline määrata sellised asjakohased *summad*, mis tagaks *hoiatava mõju*. Pelgalt sümboolse suurusega karistuse määramine muudaks selle rikkumismenetluse lisavahendi mõju tühiseks ning läheks vastuollu menetluse lõppeesmärgiga, milleks on tagada ühenduse õiguse täielik kohaldamine.

9. Eelarves moodustavad põhisumma ja trahv ühenduse „muud tulud” EÜ asutamislepingu artikli 269 ja Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi käsitleva nõukogu 29. septembri 2000. aasta otsuse 2000/597/EÜ, Euratom⁷ tähenduses.

A. PÕHISUMMA

10. Oma 1996. aasta teatises leidis komisjon, et lähtudes rikkumismenetluse põhieesmärgist, on kõige asjakohasem vahend liikmesriikide õigusaktide võimalikult kiireks vastavusse viimiseks /.../ trahv.

Komisjon lisas, et jätab alles ka võimaluse taotleda põhisumma kohaldamist. Sellegipoolest on komisjon siiani artikli 228 kasutamisel taotlenud süstemaatiliselt trahvide kohaldamist, mille kohus ka on määranud, kinnitades nii selle vahendi asjakohasust.

- 10.1. Kogemused on näidanud, et sageli viivad liikmesriigid oma õigusaktid vastavusse alles artikli 228 kohase menetluse hilises staadiumis, kui mitte päris lõpus.

⁷ EÜT L 253 7.10.2000, lk 42.

Seepärast leiab komisjon, et artiklis 228 ette nähtud rahaliste karistuste küsimus tuleb uuesti läbi vaadata. Kuna komisjon taotleb kohtult trahvide määramist üksnes pärast artikli 228 alusel tehtud kohtuotsuse täitmata jätmist, on tulemuseks olukord, kus õigusaktide hilinenud vastavusse viimine ei too enne trahviotsust kaasa ühtegi karistust ja sellist tegevust ei takistata seega tõhusalt.

Põhisumma kasutamata jätmine ja trahviga piirdumine võib viia sellise olukorra aktsepteerimiseni, kus liikmesriik jätkab pärast seda, kui kohus on rikkumist tuvastava otsuse teinud, karistamatult oma tegevust. Komisjon aga leiab, et kohtuotsuse täitmise viivitamine kujutab endast alati õigusriigi põhimõtetele põhineva ühenduse õiguspärasuse ja õiguskindluse tõsist rikkumist.

- 10.2. Euroopa Kohtu otsus C-304/02 (*komisjon v. Prantsusmaa*) kinnitas, et ühe rikkumise eest on võimalik määrata need kaks rahalise karistuse liiki (trahv ja põhisumma) korraga. See oli esimene kord, kui karistused määrati korraga.
- 10.3. Eelnevat arvesse võttes teeb komisjon kohtule artikli 228 alusel saadetavates taotlustes edaspidi ettepaneku määrata:
 - trahv artikli 228 alusel tehtud kohtuotsusele järgneva iga viivituspäeva eest ning
 - põhisumma, millega karistatakse siis, kui rikkumist tuvastava kohtuotsuse ja artikli 228 alusel tehtud kohtuotsuse vahelisel perioodil on rikkumine jätkunud.
- 10.4. Liikmesriikide võrdne kohtlemine on parimal viisil tagatud siis, kui taotletakse nii põhisumma kui trahvi määramist ja nende arvutamiseks kasutatakse kindlat ja objektiivset meetodit. Selline süstemaatiline ja objektiivne lähenemisviis iseloomustab komisjoni ja kohtu praktikat artikli 228 alusel trahvide taotlemisel ja määramisel juba alates 1996. aastast ning see on osutunud tõhusaks ja kõiki pooli võrdselt kohtlevaks. Põhisumma puhul oleks loogiline kasutada analoogset lähenemisviisi.
- 10.5. Muu hulgas ei välista komisjon võimalust taotleda erandkorras üksnes põhisumma määramist⁸.
11. Põhisummaga seotud uue lähenemisviisi loogiline jätk on see, et kui liikmesriik kõrvaldab rikkumise pärast kohtus menetluse algatamist ja enne artikli 228 alusel tehtavat kohtuotsust, ei lõpeta komisjon edaspidi menetlust ainult selle asjaolu tõttu. Kohus, kes ei saa võtta vastu alusetuks muutunud trahviotsust, võiks see-eest määrata kõrvaldamisele eelnenud rikkumisperioodi eest põhisumma, kuna see süüdistus on endiselt põhjendatud. Seejuures üritab komisjon kohust rikkumise kõrvaldamisest võimalikult kiiresti teavitada, ükskõik, millises staadiumis on kohtumenetlus. Samamoodi talitatakse juhul, kui liikmesriik kõrvaldab rikkumise artikli 228 alusel tehtud kohtuotsuse järgselt ja trahvikohustus lõpeb.

⁸ Näiteks võiks selline lähenemisviis osutada erandkorras asjakohaseks, kui tegemist on kinnitust saanud kordusrikkumistega või kui on selge, et liikmesriik on kohtuotsuse täitmiseks võtnud kõik vajalikud meetmed, kuid nõutud tulemuse saamiseks kulub veel teatav aeg.

12. Komisjoni eesmärk karistussüsteemi muutmisel on panna liikmesriigid rikkumisi kiiremini kõrvaldama ja vähendada seega artikli 228 alusel Euroopa Kohtus algatatud menetlusi.

B. PROPORTSIONAALSUSE PÕHIMÕTE

13. Hiljutises kohtupraktikas on konkreetselt lähtunud proportsionaalsuse põhimõttest. Kohtuasjas C-387/97 (*komisjon v. Kreeka*) ja C-278/01 (*komisjon v. Hispaania*) kinnitas Euroopa Kohus, et trahv peab sõltuma konkreetsetest asjaoludest ja olema nii rikkumise kui ka asjaomase liikmesriigi maksevõime seisukohast proportsionaalne⁹. Komisjon kaalub iga juhtumi puhul eraldi, kuidas kohtule esitatava karistumudeli koostamisel nimetatud põhimõtteid parimal viisil arvesse võtta. Kohtuasi C-278/01 (*komisjon v. Hispaania*) näitab eelkõige, et karistumudelis tuleb vajalikul määral ennetada asjaolude muutumise võimalust.

Selles kontekstis võib proportsionaalsuse põhimõttest, täpsemalt karistuspõhimõttest sidumisest asjaoludega, teha neli järeldust:

- 13.1. Esiteks: mitme etteheitega kohtuasja puhul taotleb komisjon nendest igaühe jaoks eraldi karistust, kui ta leiab, et etteheidete eraldi käsitlemiseks on olemas piisav, selge ja objektiivne alus, ilma et see ohustaks artikli 228 alusel algatatud menetluse eesmärki. Seejuures jälgitakse, et taotletava karistuse kogusumma ei oleks senise kohtupraktikaga võrreldes suurem. Tegelikult selline lähenemisviis vähendab karistuse kogusummat, sest kui liikmesriik täidab kohtuotsust etteheidete kaupa, siis summa järk-järgult väheneb.
- 13.2. Teiseks: võib tekkida selliseid rikkumisolukordi nagu kohtuasjas C-278/01 (*komisjon v. Hispaania*, seoses direktiivis 76/160/EMÜ kehtestatud suplusvee kvaliteedinormidega), kus kohtu sõnade kohaselt, „liikmesriikidel on eriti raske saavutada direktiivi täielikku täitmist” ja kus „süüdistatav liikmesriik võib olla suuteline täitma direktiivi oluliselt suuremal määral, kuid mitte täielikult lühiajalises perspektiivis”. Nimetatud asjaolusid silmas pidades, nagu ka kohus märkis, ei saa karistust, mille määramisel ei ole arvesse võetud liikmesriigi võimalikke edusamme oma kohustuse täitmisel, pidada konkreetsetest asjaoludest sõltuvaks ega tuvastatud rikkumise seisukohast proportsionaalseks¹⁰.

Seega teeb komisjon teatavate direktiivi 76/160/EMÜ täitmisega – mis on oma olemuselt puhtalt tulemusele orienteeritud – sarnaste rikkumisolukordade puhul, kus karistused saab vastavusse viimisel tehtud edusamme arvesse võttes kergelt kasutatava valemi abil matemaatiliselt välja arvutada, kohtule ettepaneku kasutada seda valemit. Muu hulgas kaalutakse iga juhtumi puhul eraldi, kas ja kui, siis mil määral, on õigustatud kasutada sarnast, kergesti kohaldatavat mehhanismi muudes rikkumisolukordades.

⁹ Vt otsus kohtuasjas C-387/97 (*komisjon v. Kreeka*), punkt 90 ning kohtuasjas C-278/01 (*komisjon v. Hispaania*), punkt 41.

¹⁰ Vt kohtuasjas C-278/01 (*komisjon v. Hispaania*) tehtud otsuse punktid 47–52.

- 13.3. Kolmandaks: kohtuasjadest C-278/01 (*komisjon v. Hispaania*) ja C-304/02 (*komisjon v. Prantsusmaa*) nähtub, et rikkumise jätkumise tuvastamisel pärast teist kohtuotsust ja trahvi maksmise perioodi määramisel võib osutada vajalikuks võtta arvesse eriasjaolusid¹¹. Kuna täitmise edenemist saab kontrollida vaid korrapärase perioodide tagant, tuleks vältida olukorda, kus rikkumine on küll kõrvaldatud, kuid trahvisumma siiski kasvab, sest kõrvaldamist ei ole tuvastatud. Seepärast teeb komisjon ettepaneku määrata selliste erijuhtumite puhul, kui see on asjakohane, trahve ka näiteks kuue kuu või aasta pikkuseks perioodiks, kasutades muudes situatsioonides jätkuvalt päevatrahvide süsteemi. Sellise trahvi maksmise periood sõltub vastavuse kontrollimise meetodist, mis nähakse ette asjaomastes õigusaktides.
- 13.4. Neljandaks: eriasjaoludel võib olla õigustatud trahvi peatamine. Näiteks tuleb arvestada võimalusega, et liikmesriik kinnitab teatud hetkel, et on võtnud kõik vajalikud meetmed. Sel juhul vajavad komisjon ja liikmesriik aega, et kontrollida koostöös nende meetmete tõhusust¹². Erijuhul võib teatav liikmesriik olla otsuse täitmiseks vajalikud meetmed juba võtnud, kuid oodatava tulemuse saamiseks kulub vältimatult aega. Selliste juhtumite korral võiks kohus artikli 228 alusel tehtavas kohtuotsuses kehtestada trahvi peatamise tingimused, kaasa arvatud komisjoni võimalus viia läbi vajalikke kontrollimisi, et määrata kindlaks, kas peatamise algus ja lõputingimused on täidetud. Komisjon võib vajaduse korral teha kohtule vastava ettepaneku.

III. Trahvisumma arvutamine

14. Liikmesriigilt sissenõutav trahv on summa, mille väljaarvutamiseks kasutatakse peamiselt viivituspäevade süsteemi (piiramata mis tahes muu perioodi kasutamist erijuhtumite puhul, vt punkt 13.3) ja mis nõutakse sisse Euroopa Kohtu otsuse täitmata jätmise eest. Seejuures vajab märkimist, et trahvi loetakse alates päevast, mil süüdimõistetud liikmesriiki on kohtu teisest otsusest teavitatud, kuni rikkumine lõpetamiseni.

Päevatrahv arvutatakse välja järgmiselt:

- baassumma korrutatakse raskus- ja kestuskoeffitsiendiga;
- tulemus korrutatakse teguriga n (liikmesriigiti erinev), mille arvutamisel on lähtutud süüdimõistetud liikmesriigi maksevõimest ja tema häälte arvust nõukogus.

¹¹ Vt kohtuasjas C-278/01 (*komisjon v. Hispaania*) tehtud otsuse punktid 43–46 ja kohtuasjas C-304/02 (*komisjon v. Prantsusmaa*) tehtud otsuse punktid 111–112.

¹² Näiteks võib liikmesriik, keda on süüdi mõistetud väärtusliku looduskaitseala rikkumises kuivendustööde tõttu, võtta infrastruktuurimeetmeid ökoloogiliselt vajalike hüdroloogiliste tingimuste taastamiseks. Et kontrollida, kas meetmete tulemusena on tekitatud kahju heastatud, võib vaja minna jälgimisaega.

A. BAASSUMMA KINDLAKSMÄÄRAMINE

15. Baassumma on muutumatu summa, mis korrutatakse teatavate koefitsientidega. Sellega karistatakse õiguspõhimõtte rikkumise ja Euroopa Kohtu otsuste täitmata jätmist, mis on kõikide artikliga 228 seotud kohtuasjade alus. Selle kindlaksmääramisel lähtutakse järgmisest:
- komisjonil on suurel määral õigus otsustada kohaldatava raskuskoefitsiendi üle,
 - summa peab liikmesriikide maksevõime seisukohast olema mõistlik,
 - raskuskoefitsiendiga korrutatud summa peab olema piisavalt suur, et sellega avaldataks mis tahes süüdimõistetud liikmesriigile piisavalt survet.

Baassummaks on **600** eurot päevas¹³.

B. RASKUSKOEFIISIENDI KOHALDAMINE

16. Kohtuotsuse täitmata jätmine on alati raske rikkumine. Siiski võtab komisjon rahalise karistuse määramisel selle konkreetsest eesmärgist tulenevalt arvesse kohtuotsuse täitmata jätmise põhjustanud rikkumise kahte aspekti – *kui olulisi ühenduse eeskirju rikuti ning millised tagajärjed on sellel üld- ja erihuvidele*.
- 16.1. Rikutud ühenduse õigusaktide olulisuse hindamise juures lähtub komisjon pigem nende laadist ja ulatusest kui õigusaktide hierarhiast. Näiteks tuleb mittediskrimineerimise põhimõtte rikkumist pidada alati raskeks, olenemata sellest, kas see on sätestatud põhilepingus või mõnes määruses või direktiivis. Üldiselt tuleks põhiõiguste ja põhilepingus sätestatud nelja põhivabaduse rikkumist käsitleda alati kui rasket rikkumist ning määrata rahaline karistus, mille juures on nimetatud tegurit arvesse võetud.
- 16.2. Muu hulgas peaks vajaduse korral arvesse võtma asjaolu, et rikkumist tuvastav kohtuotsus, mille liikmesriik täitmata on jätnud, asetub laiema kohtupraktika konteksti (kui see näiteks järgneb samas asjus tehtud eelotsusele). Rikutud eeskirja selgus (või mitmetimõistetavus või segasus) võib olla üks määravatest teguritest¹⁴.
- 16.3. Ning lõpuks tuleks vajaduse korral võtta arvesse olukorda, kus liikmesriik on kohtuotsuse täitmiseks võtnud meetmed, mida tema peab piisavateks, aga komisjon mitte. Sel puhul on tegemist teistsuguse olukorraga kui siis, kui liikmesriik ei ole mitte ühtegi meetet võtnud. Viimati nimetatud olukorras ei ole vähimatki kahtlust, et liikmesriik on rikkunud artikli 228 lõiget 1. Ka on raskendavaks asjaoluks see, kui komisjoniga ei tehta artikli 228 lõike 2 esimeses lõigus ette nähtud menetluse

¹³ 1997. aastal avaldatud 500-eurost baassummat on korrigeeritud SKT deflaatoriga ning ümardatud. Komisjon viib baassumma inflatsiooniga kooskõlla iga kolme aasta tagant.

¹⁴ Kui liikmesriik eirab selget eeskirja või Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikat, on tegemist tõsisema rikkumisega kui ühenduse ebatäpse ja keerulise õigusakti kohaldamise puhul, mida ei ole kunagi kohtule tõlgendamiseks või kehtivuse kindlaksmääramiseks esitatud. Vt kohtu sellekohane praktika seoses liikmesriikide vastutusega ühenduse õiguse rikkumise eest, eriti 26. märtsi 1996. aasta otsus asjas C-392/93, *British Telecommunications*, EKL 1996, lk I-1631.

raames täielikult koostööd¹⁵. Teisalt tuleb vajaduse korral pidada leevendavaks asjaoluks seda, kui täitmiseks mõeldud otsuse tõlgendamine on tõeliselt problemaatiline või kui seda on eriliste asjaolude tõttu raske lühikese aja jooksul täita.

16.4. *Tagajärgi üld- ja erihuvidete* tuleb vaadelda iga juhtumi puhul eraldi. Siin võib näitena tuua mõned asjaolud:

- ühenduse omavahendite kahanemine,
- rikkumise mõju ühenduse toimimisele,
- tõsine või parandamatu kahju inimeste tervisele või keskkonnale,
- üksikisikuid või ettevõtjaid mõjutav majanduslik või muu kahju, kaasa arvatud selle mittemateriaalne külg, nagu isiklik areng,
- kui suurte rahasummadega on rikkumine seotud,
- kohtuotsuse eiramisest liikmesriigile tekkiv võimalik rahaline kasu,
- rikkumise suhteline tähtsus asjaomase liikmesriigi majandussektori käibe või lisandväärtuse seisukohast,
- nende inimeste arv, kellele rikkumine mõju avaldab (kui rikkumine ei mõjuta liikmesriigi kogu rahvastikku, võib seda pidada vähem raskeks),
- ühenduse vastutus kolmandate riikide ees,
- kas tegemist on ühekordse või korduva rikkumisega (näiteks korduv viivitamine ühe konkreetse valdkonna direktiivide ülevõtmisega).

16.5. Komisjon ei taotle karistussumma väljaarvutamisel üksikisikute huvide arvesse võtmisega rikkumise ohvritele tekkinud kahju või kaotuse korvamist, kuna seda saab teha riigikohtute vastavate menetluste kaudu. Komisjoni eesmärk on selle tahu puhul võtta arvesse rikkumise *mõju üksikisikutele ja ettevõtjatele*. Nii näiteks on erinev mõju rikkumisel, mille puhul on tegemist konkreetse väära kohaldamise juhtumiga (diplomi mittetunnustamine) ja rikkumisel, mille puhul ei ole üle võetud diplomite vastastikuse tunnustamise direktiivi, mis mõjutaks terve kutsevaldkonna huve.

16.6. Rikkumise raskuskoeffitsient, mida baassummale rakendatakse, võib olla 1–20.

¹⁵ Vt kohtuasjas C-304/02 (*komisjon v. Prantsusmaa*) kohtujurist Geelhoedi tehtud otsused, punkt 92.

C. KESTUSKOEFIITSIENDI KOHALDAMINE

17. Trahvisumma arvutamisel vaadeldakse rikkumise kestusena ajavahemikku, mis algab Euroopa Kohtu esimest otsusest ja lõpeb hetkel, mil komisjon otsustab algatada kohtus menetluse. Kestust võetakse arvesse baassumma korrutamise teel vastava koefitsiendiga.

Rikkumise kestuskoeffitsient, millega baassumma korrutatakse, võib olla 1–3 ning selle kuumäär on 0,10 alates artiklil 226 põhineva otsuse tegemise hetkest¹⁶.

Kohus on kinnitanud, et rikkumise kestust tuleb arvesse võtta nii põhisumma kui ka trahvi määramisel, lähtudes mõlema karistuse eesmärgist¹⁷.

D. ASJAOMASE LIIKMESRIIGI MAKSEVÕIME ARVESSEVÕTMINE

18. Trahvisumma peab olema selline, et karistus oleks ühtaegu proportsionaalne ja hoiatav.

Karistuse hoiatav mõju koosneb kahest aspektist. Karistus peab olema piisavalt suur, et:

- sundida liikmesriiki olukorda korrigeerima ja rikkumist kõrvaldama (seega peab see olema suurem kui kasu, mis liikmesriik rikkumisest saab),
- liikmesriik sama rikkumist enam ei kordaks.

- 18.1. Hoiatavat mõju arvutatakse teguri n kaudu, mis kujutab endast geomeetrilist keskmist, mis põhineb ühelt poolt asjaomase liikmesriigi sisemajanduse kogutoodangul (SKT) ja teiselt poolt häälte jagunemisel nõukogus¹⁸. Tegur n koosneb seega iga liikmesriigi maksevõimest (mida tähistab SKT) ja talle nõukogus omistatud häälte arvust. Saadud valem võimaldab kehtestada liikmesriikide vahel mõistliku vahe 0,36–25,40.

¹⁶ Vt kohtuasjas C-304/02 (*komisjon v. Prantsusmaa*) tehtud otsuse punktid 81, 102 ja 108.

¹⁷ Vt kohtuasjas C-304/02 (*komisjon v. Prantsusmaa*) tehtud otsuse punkt 84.

¹⁸ Nimetatud keskmine arvutatakse järgmiselt: tegur n on geomeetiline keskmine, mille arvutamiseks võetakse ruutjuur tehest, mis põhineb teguritel, mis on tuletatud liikmesriigi SKTst ja talle nõukogus omistatud häälte arvust. Selleks kasutatakse järgmist valemit:

$$\sqrt{\frac{SKT_n}{SKT_{Lux}} \times \frac{Hääled_n}{Hääled_{Lux}}}$$

kus

SKT_n = asjaomase liikmesriigi SKT, miljonites eurodes,

SKT_{Lux} = Luksemburgi SKT,

$Hääled_n$ = liikmesriigi häälte arv nõukogus, nii nagu arvestatud asutamislepingu artiklis 205,

$Hääled_{Lux}$ = Luksemburgi häälte arv.

Luksemburgi kasutamine arvutuse alusena ei sea ühtegi liikmesriiki teise suhtes ebavõrdsesse olukorda.

Eri liikmesriikide tegur n on järgmine:

Liikmesriik	Eritegur N
Belgia	5,81
Tšehhi Vabariik	3,17
Taani	3,70
Saksamaa	25,40
Eesti	0,58
Kreeka	4,38
Hispaania	14,77
Prantsusmaa	21,83
Iirimaa	3,14
Itaalia	19,84
Küpros	0,70
Läti	0,64
Leedu	1,09
Luksemburg	1,00
Ungari	3,01
Malta	0,36
Madalmaad	7,85
Austria	4,84
Poola	7,22
Portugal	4,04
Sloveenia	1,01
Slovakkia	1,45
Soome	3,24
Rootsi	5,28
Ühendkuningriik	21,99

- 18.2. Liikmesriigile määratava päevatrahvi arvutamiseks korrutatakse raskus- ja kestuskoefitsiendi ja baassumma korrutis asjaomase liikmesriigi teguriga n (muutumatu). Komisjon jätab endale siiski õiguse nimetatud tegurit korrigeerida, kui tekib vastuolu tegeliku olukorraga või muutub häälte jaotus nõukogus. Igal juhul sunnib uutele liikmesriikidele ennustatav proportsionaalselt suurem SKT kasv komisjoni kolme aasta pärast tegurit n korrigeerima.

Eelpool kirjeldatud arvutusmeetod annab järgmise üldvalemi:

$$PT = (TBS \times RK \times KK) \times N$$

kus PT = päevatrahv, TBS = trahvi baassumma, RK = raskuskoefitsient, KK = kestuskoefitsient, N = tegur, mille juures võetakse arvesse süüdimõistetud liikmesriigi maksevõimet.

IV. Põhisumma arvutamine

19. Et võtta täielikult arvesse põhisumma hoiatavat eesmärki ning proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid, teeb komisjon kohtule ettepaneku kasutada meetodit, mis koosneb:

- kindla minimaalse põhisumma määramisest ja

- trahvisumma arvutamise sarnasest meetodist, mille puhul päevasumma korrutatakse rikkumise kestusega päevades. Seda arvutusmeetodit kohaldataks siis, kui selle tulemus on suurem kui minimaalne põhisumma.

20. Komisjon taotleb artikli 228 alusel kohtus algatatud kõikide kohtuasjade puhul, sõltumata lõigetes 21–24 antud arvutuse tulemusest, *vähemalt* kindla põhisumma sissenõudmist, mis on arvutatud iga liikmesriigi teguri *n* alusel.

Kindla minimaalse põhisummaga väljendatakse põhimõtet, et Euroopa Kohtu otsuse kestev eiramine kujutab endast mis tahes raskendavast asjaolust sõltumata õigusriigi põhimõttest lähtuva ühenduse õiguspärasuse rikkumist, mille suhtes tuleb kasutada tegelikku karistust. Muu hulgas välditakse kindla minimaalse põhisumma kasutuselevõtmisega puhtalt sümboolsete summade taotlemist, millel ei ole mingit hoiatavat mõju ja mis mitte ei suurenda kohtuotsuste autoriteetsust, vaid vähendavad seda.

Kindel minimaalne põhisumma on liikmesriigiti järgmine:

	(tegur <i>n</i>)	(minimaalne põhisumma ¹⁹)
Belgia	5,81	2 905 000
Tšehhi Vabariik	3,17	1 585 000
Taani	3,70	1 850 000
Saksamaa	25,40	12 700 000
Eesti	0,58	290 000
Kreeka	4,38	2 190 000
Hispaania	14,77	7 385 000
Prantsusmaa	21,83	10 915 000
Iirimaa	3,14	1 570 000
Itaalia	19,84	9 920 000
Küpros	0,70	350 000
Läti	0,64	320 000
Leedu	1,09	545 000
Luksemburg	1,00	500 000
Ungari	3,01	1 505 000
Malta	0,36	180 000
Madalmaad	7,85	3 925 000
Austria	4,84	2 420 000
Poola	7,22	3 610 000
Portugal	4,04	2 020 000
Sloveenia	1,01	505 000
Slovakkia	1,45	725 000
Soome	3,24	1 620 000
Rootsi	5,28	2 640 000
Ühendkuningriik	21,99	10 995 000

21. Komisjon teeb kohtule ettepaneku määrata põhisumma, mis saadakse *päevasumma* korrutamisel nende *rikkumispäevade arvuga*, mis jäävad artikli 226 alusel tehtud otsuse ja rikkumise kõrvaldamise või, kui seda ei kõrvaldata, artikli 228 alusel tehtud otsuse vahele, tingimusel et see summa on minimaalsest põhisummast suurem.

¹⁹ Komisjon viib minimaalse baassumma inflatsiooniga kooskõlla iga kolme aasta tagant.

See arvutusmeetod tundub olevat põhisumma mõistega kooskõlas tingimusel, et nimetatud karistuse määramise, st kohtuotsuse tegemise hetkel on selline arvutustehe võimalik ja kohus saab määrata kindla summa.

22. Esimese kohtuotsuse tegemise päevaks tuleks määrata *dies a quo*. Kohtuasja C-304/02 (*komisjon v. Prantsusmaa*) otsusest nähtub, et karistuste määramisel tuleb rikkumise kestust hakata arvestama alates esimesest otsusest²⁰. Muu hulgas näitab kohtupraktika, et rikkumist tuvastava kohtuotsuse täitmist tuleb alustada kohe ja see peab olema lõpule viidud niipea kui võimalik²¹. Loomulikult peab komisjon enne, kui ta esitab artikli 228 alusel põhjendatud arvamuse, andma liikmesriigile lõplikuks täitmiseks piisavalt aega (varieerub vastavalt olukorrale), sest vastupidisel juhul võib kohus hilisema hagiavalduse tagasi lükata²². Kui liikmesriigile on antud mõistlik tähtaeg ning selle lõppedes selgub, et otsust ei ole siiski lõplikult täidetud, tuleb seda käsitleda suutmatusena täita endale võetud kohustust alustada viivitamata täitmist ja viia see lõpule niipea kui võimalik. Seejuures alustatakse rikkumise arvestamist esimesest otsusest.
23. Põhisumma määramisel kasutatakse *päevasumma* arvutamiseks trahvidega sarnast meetodit:
- baassumma korrutatakse raskuskoeffitsiendiga;
 - tulemus korrutatakse teguriga n (liikmesriigiti erinev), mille saamisel on arvesse võetud nii süüdimõistetud liikmesriigi maksevõimet kui ka tema häälte arvu nõukogus.
- 23.1. Põhisumma arvutamiseks kasutab komisjon sama raskuskoeffitsienti ja tegurit n kui trahvide puhul.
- 23.2. Põhisumma puhul lähtutakse siiski *madalamast* baasmäärast kui trahvide puhul. Trahvide kõrgem baasmäär tundub õiglane, kuna hetkest, kui süüdistatava liikmesriigi suhtes on artikli 228 alusel langetatud kohtuotsus, võib tema tegevust pidada laiduväärsemaks, kuna ta ei ole kõrvaldanud rikkumist, hoolimata kohtu poolt tema suhtes tehtud kahest otsusest.
- Põhisumma baasmäär on 200 eurot²³ päevas. See moodustab kolmandiku trahvi baassummast.
- 23.3. Erinevalt trahvisumma arvutamisest ei kohaldata põhisumma suhtes kestuskoeffitsienti, kuna rikkumise kestust võetakse juba arvesse päevasumma korrutamisel rikkumise kestusega päevades.

²⁰ Vt kohtuasjas C-304/02 (*komisjon v. Prantsusmaa*) tehtud otsuse punktid 81, 102 ja 108.

²¹ Vt kohtuasjas C-387/97 (*komisjon v. Kreeka*) tehtud otsuse punkt 82, milles viidatakse varasemale kohtupraktikale.

²² Vt kohtuasjas C-278/01 (*komisjon v. Hispaania*) tehtud otsuse punktid 27–31.

²³ Komisjon viib baassumma inflatsiooniga kooskõlla iga kolme aasta tagant.

24. Eelnevast lähtudes saadakse põhisumma järgmise üldvalemi kaudu:

$$PS = PS_{bm} \times RK \times N \times KP$$

kus

PS = põhisumma, PS_{bm} = põhisumma baasmäär, RK = raskuskoeffitsient, N = tegur, mille juures võetakse arvesse süüdimõistetud liikmesriigi maksevõimet, KP = rikkumise kestus päevades.

V. Üleminek

25. Komisjon kohaldab käesolevas teatises kirjeldatud eeskirju ja kriteeriume kõikide otsuste suhtes, mis ta teeb EÜ asutamislepingu artikli 228 kohase menetluse algatamise kohta Euroopa Kohtus alates 1. jaanuarist 2006.
26. Üleminekuaja andmiseks kasutab komisjon nende rikkumiste suhtes, mille liikmesriigid 2006. aasta jooksul lõpetavad, endist tava ja loobub artikli 228 kohase menetluse algatamisest. See annab liikmesriikidele võimaluse kohandada oma edaspidine tegevus komisjoni uue poliitikaga.